

Fortlöpande bygg- och montagearbetsförsäkring 905

Innehåll

1	Begrepp i anslutning till sakförsäkring.....	2	5	Gemensamma ersättningsbegränsningar för sakförsäkringar	5
2	Försäkringens giltighet.....	2	5.1	Egendom utomhus	5
2.1	Försäkringens giltighetsområde.....	2	5.2	Försummelse av underhåll eller reparation samt olämpligt användningssätt	5
2.2	Försäkringens giltighetstid	2	5.3	Felaktigheter	5
3	Försäkringsobjekt	3	5.4	Filer, data, program och datorer.....	5
3.1	Arbetsprestationer	3	5.5	Skador som uppkommer småningom.....	5
3.2	Omgivande egendom	3	5.6	Elektriskt fenomen och interna skador i maskin....	5
3.3	Verktyg och arbetsredskap samt väderskydd	3	5.7	Stockning i takbrunn och interna läckage i maskiner	5
3.4	Byggnader på byggsplatsen.....	3	5.8	Kommunala vatten-, avlopps- och fjärrvärmerör	5
3.5	Arbetstagarnas egendom	3	5.9	Skador orsakade av djur	5
3.6	Forceringskostnader	4	5.10	Naturfenomen och översvämning.....	5
4	Sakförsäkringar.....	4	5.11	Inverkan av annan ersättningskälla på ersättningen	5
4.1	Brandförsäkring	4	5.12	Värdeminskning och utgången garanti.....	5
4.2	Naturskadeförsäkring	4	5.13	Förmögenhetsskada och bedrägeri.....	5
4.3	Läckageförsäkring.....	4	5.14	Försvunnen egendom och butiksstöld.....	6
4.4	Försäkring mot egendomsbrott.....	4	5.15	Funktionsstörningar	6
4.5	Bräckageförsäkring.....	4	5.16	Verktyg, formor och andra delar och redskap som slits.....	6
			5.17	Självtillverkad, såld eller uthyrd egendom.....	6
			5.18	Ersättningsbegränsningar i undantagsfall	6
			6	Ersättningsbestämmelser	6
			6.1	Skadeanmälan, inspektion och utredning av skada.....	6
			6.2	Beräkning av skadebelopp.....	6
			6.3	Beräkning av ersättningsbelopp.....	8
			6.4	Utbetalning av ersättning.....	9
			6.5	Övriga ersättningsbestämmelser	9

Från sakförsäkringen ersätts direkta och omedelbara saksador på egendom samt i villkoren separat nämnda kostnader enligt försäkringsavtalet som försäkringsgivaren och försäkringstagaren ingått. Försäkringsobjekten, försäkringsbeloppen, självriskerna och försäkringsskydden som valts till försäkringen har antecknats i försäkringsbrevet och förteckningen över försäkringsskydden. Självrisker som avviker från självriskerna som antecknats i förteckningen över försäkringsskydden och maximiersättningar som avviker från försäkringsbeloppet framställs dock i försäkringsvillkoren.

Sakförsäkringen består av

- försäkringsbrevet, förteckningen över försäkringsskydd och av eventuella specialvillkor som nämns i dessa
- detta försäkringsvillkor 905 Fortlöpande bygg- och montagearbetsförsäkring
- säkerhetsföreskrifterna B10 Bygg-, montage- och reparationsarbeten samt D10 Heta arbeten
- Allmänna avtalsvillkor YS15.

1 Begrepp i anslutning till sakförsäkring

Återanskaffningsvärde

Återanskaffningsvärdet är det penningbelopp som behövs för att skaffa ny egendom av samma storlek, till samma användningsändamål och med samma egenskaper som den ursprungliga egendomen. I återanskaffningsvärdet ingår även transport- och monteringskostnader. I återanskaffningsvärdet för den skadade egendomen inräknas också rivnings-, röjnings- och förstöringskostnader inklusive transport- och hanteringskostnader i anslutning till dem samt eventuella planeringskostnader för den byggnad som ska uppföras i stället för den.

Dagsvärde

Egendomens dagsvärde är det penningbelopp som man får när man från återanskaffningsvärdet avdrar värdeminskningen till följd av ålder, användning, försumelse av underhåll, minskad användbarhet, föråldrad teknik eller annan motsvarande orsak. Vid bedömningen av byggnadens dagsvärde beaktas även en klar inverkan av ändrade förhållanden på orten såsom att näringsverksamheten som idkats har upphört, byggnadens läge och andra faktorer, när en ny motsvarande byggnad inte uppförs på samma ställe.

Gångse värde

Egendomens gångse värde är det penningbelopp som man allmänt, med beaktande bl.a. av föremålets ålder, användningstimmar och -sätt, servicehistoria, skick och användbarhet, skulle ha fått för egendomen i den marknadssituation som rådde vid tidpunkten för skadan.

Vad gäller motorredskap som drivs av egen maskin så påverkas gångse värdet även bl.a. av märke, årsmodell och nivån på utrustningen.

Vid bedömningen av byggnadens gångse värde avdras tomtens, tomtkonstruktionernas, anslutningarnas och de övriga byggnadernas andel från fastighetens gångse värde.

Med gångse värde avses inte affärernas utförsäljningspris, begärt pris eller bytesvärde utan ett sådant pris som flera än en person i verkligheten skulle ha varit beredda att betala för den.

Försäkringsvärde

Försäkringsvärdet är värdet på den egendom som är försäkringsobjekt vilket används som beräkningsgrund för skade- och ersättningsbeloppet. Försäkringsvärdet kan antingen vara återanskaffningsvärdet, dagsvärdet eller gångse värdet.

Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet utgör beräkningsgrunden för premien och är det högsta ersättningsbeloppet men utgör inte grunden för skadebeloppet eller bedömningen av skadebeloppet.

Skade- och ersättningsbelopp

Skadebeloppet är det beräknade penningbeloppet för förlusten som orsakats av sakskan.

Ersättningsbeloppet är det penningbelopp som på grund av försäkringsfallet betalas för skadan.

Förstariskvärde

Förstariskvärde avser grunden för försäkringsbeloppet, som inte motsvarar egendomens faktiska försäkringsvärde, utan är ett penningbelopp som avtalats om med försäkringstagaren när försäkringen tecknades.

Restvärde

Egendomens restvärde är egendomens värde omedelbart efter skadan. Restvärdet bedöms enligt samma grunder som skadebeloppet.

Under- och överförsäkring

Egendomen är underförsäkrad om försäkringsbeloppet är mindre än försäkringsvärdet. Egendomen är överförsäkrad om försäkringsbeloppet är större än försäkringsvärdet.

Självrisk

Självriskan är den andel av skadan som den försäkrade själv ansvarar för och som antecknats i försäkringsbrevet eller -villkoren.

2 Försäkringens giltighet

2.1 Försäkringens giltighetsområde

Försäkringen gäller

- på platserna för arbetets utförande för de arbetsprestationer som är försäkringsobjekt och
- i ett tillfälligt lager som grundats för en enskild plats för arbetets utförande.

Försäkringen gäller även upp till 10 000 euro under förflyttningar mellan platsen för arbetets utförande och det tillfälliga lagret som grundats på platsen för arbetets utförande.

2.2 Försäkringens giltighetstid

Försäkringen gäller under den giltighetstid som antecknats i försäkringsbrevet.

För en enskild entreprenad fastställs försäkringens giltighet enligt villkorspunkterna 2.2.1–2.2.3.

Om den giltighetstid som antecknats i försäkringsbrevet går ut, upphör också giltighetstiden för en enskild entreprenad.

2.2.1 Under bygg- och montagearbete

Försäkringen gäller under den entreprenadtid som antecknats i entreprenadavtalet eller under annan arbetsprestationstid som avtalats med den som beställt arbetet.

Vad gäller egendom som hämtas till platsen för arbetets utförande börjar giltighetstiden först när risken för skada på egendom, efter transporten, övergår till försäkringstagaren på platsen för arbetets utförande eller i ett lager som grundats på platsen för arbetets utförande.

På platsen för arbetets utförande upphör försäkringen dock att gälla när

- maskinen eller anordningen som monterats överlåtits till beställaren eller tagits i produktionsbruk efter en provkörning
- byggnaden som byggts till beställaren har överlåtits
- byggnaden som byggts till en själv har färdigställts eller
- egendom som monterats ned på byggplatsen har lastats på ett transportmedel.

Försäkringen gäller dessutom, under högst en månad efter överlåtelsen av arbetsprestation, vid utförandet av arbetsprestationer som i protokollet över överlåtelsebesiktningen har antecknats som arbetsprestationer som ska utföras efter överlåtelsebesiktningen.

2.2.2 Under garantireparation

Försäkringen gäller vid reparation av fel på det försäkrade arbetsobjektet vilka upptäckts under garantitiden och omfattas av garantin, dock högst under tre år efter att arbetsobjektet eller dess delobjekt överlåtits eller tagits i bruk.

2.2.3 Under garantitiden

Försäkringen gäller under garantitiden för skador som orsakats en felfri del i arbetsobjektet, när skadan är en följd av ett direkt fel i bygg- och montagearbetet, dock högst under tre år efter att arbetsobjektet eller dess delobjekt överlåtits eller tagits i bruk.

Vad gäller omgivande egendom gäller försäkringen dock alltid 3 år efter överlåtelsen av arbetsobjektet eller dess delobjekt, även om garantitiden skulle vara kortare än det.

3 Försäkringsobjekt

Försäkrade är egendomsgrupperna som angrs i punkterna 3.1–3.6 förutsatt att de antecknats i försäkringsbrevet.

Försäkringens subsidiaritet

Vad gäller följande egendomsgrupper så ersätts från denna försäkring en skada om det inte är möjligt att få ersättning på basis av en annan försäkring eller ett annat avtal:

- omgivande egendom
- verktyg och arbetsredskap samt väderskydd
- byggnader på byggplatsen
- arbetstagarnas egendom.

3.1 Arbetsprestationer

Försäkringsobjekt är i försäkringsbrevet antecknade arbetsprestationer som ingår i omsättningen, inklusive de av beställaren separat skaffade maskiner och anordningar för vilka försäkringstagaren har ansvar under arbetsprestationen.

Med arbetsprestation avses arbetsprestationer, byggnadsobjekt, objekt som repareras eller monteras, råvaror, material, byggnader och konstruktioner under uppförande samt tillfälliga konstruktioner av konsumtionsnatur vilka ingår i entreprenadavtalet och entreprenadsumman.

Försäkringen gäller inte vid arbetsprestationer, vars värde överstiger det i försäkringsbrevet antecknade försäkringsbeloppet. I värdet inräknas utöver den del som försäkringstagaren ansvarar för eventuella underentreprenader och maskiner och anordningar som beställaren skaffat. En sådan arbetsprestation försäkras separat med en tidsbegränsad försäkring.

3.2 Omgivande egendom

Om ett separat försäkringsbelopp för omgivande egendom inte antecknats i försäkringsbrevet, kan försäkringsbeloppet för arbetsprestationen innehålla omgivande egendom upp till 10 000 euro. Det högsta ersättningsbeloppet för en försäkrad arbetsprestation är dock alltid det i försäkringsbrevet antecknade försäkringsbeloppet för arbetsprestationen.

Vill man försäkra omgivande egendom för ett högre belopp än beloppet ovan, ska hela det önskade eurobeloppet antecknats i försäkringsbrevet.

Med omgivande egendom avses egendom som finns i arbetsobjektets omedelbara närhet eller i dess inflytelsesfär vilken skadas i arbetsprestationen.

Med omgivande egendom avses inte entreprenörens egen egendom eller övrig egendom som anges i punkterna 3.3–3.6.

3.3 Verktyg och arbetsredskap samt väderskydd

Försäkringsobjekt är verktyg och arbetsredskap samt väderskydd som försäkringstagaren äger, hyr eller lånar förutsatt att de antecknats i försäkringsbrevet.

Försäkringsobjekt är inte

- registreringspliktiga arbetsmaskiner och fordon
- farkoster, luftfarkoster, svävare, hydrokoptrar, kassun, kranpråmar, muddverk och konstruktioner som bogseras på vatten
- maskiner och anordningar med en effekt på över 5 kW, vilka drivs av egen motor.

3.4 Byggnader på byggplatsen

Försäkringsobjekt är byggnader på byggplatsen vilka försäkringstagaren äger, hyr eller lånar förutsatt att de antecknats i försäkringsbrevet.

3.5 Arbetstagarnas egendom

Om arbetstagarnas egendom antecknats som försäkringsobjekt i försäkringen, omfattar försäkringen arbetstagarnas egna, hyrda och lånade verktyg samt personliga bruksföremål och kläder.

3.6 Forceringskostnader

Om det antecknats i försäkringsbrevet är försäkringsobjekt följande kostnader i anslutning till en skada som ersätts från denna försäkring och orsakats av återställande av det skadade arbetsobjektet

- övertidskostnader och andra extra arbetskostnader
- kostnader för tillfälliga monteringar
- kostnader för påskyndande av anskaffningar.

4 Sakförsäkringar

4.1 Brandförsäkring

Från försäkringen ersätts skada som orsakats av

- eld som kommit lös
- rök eller sot som uppkommit plötsligt och oförutsett, när röken eller sotnedfallet kommit från en brand på försäkringstagarens verksamhetsställe eller i dess omedelbara närhet
- explosion; med explosion avses en plötslig mekanisk skada som uppstått på grund av gas- eller dammexplosion eller övertryck av ånga
- att rökventilationsanläggning plötsligt och oförutsett utlösts
- att släckanläggning plötsligt och oförutsett börjat läcka eller utlösts.

4.2 Naturskadeförsäkring

Från försäkringen ersätts en plötslig och oförutsedd skada som orsakats av

- storm
- tromb eller åskby
- hagel
- vilt djur som trängt in i byggnaden
- blixtnedslag som direkt träffat försäkrad egendom och skadat den mekaniskt.

Med storm avses väderleksförhållanden där vindens medelhastighet har överskridit 15 meter per sekund mätt på den meteorologiska station som ligger närmast platsen där skadan inträffade.

Från försäkringen ersätts även skada till följd av förhöjt vattenstånd i vattendrag som orsakats av stormvind som rått på skadeplatsen.

4.3 Läckageförsäkring

Från försäkringen ersätts skada som orsakats av vätska, gas eller ånga när ämnet plötsligt, oförutsett och direkt strömmat ut från

- byggnadens fast monterade vatten-, avlopps- eller värmerörssystem eller från rörsystem i simbassäng eller bubbelpool
- anordningar, maskiner eller behållare som anslutits till rörnät med fast anslutning
- byggnadens invändiga rörsystem för regnvatten.

En förutsättning för att skadan ska ersättas är att läckaget börjat under försäkringens giltighetstid.

Från läckageförsäkringen ersätts inte reparations- eller renoveringskostnader för ledningsnät eller manöverdon.

4.4 Försäkring mot egendomsbrott

Från försäkringen ersätts skada som orsakas egendom på grund av stöld av egendom när någon brutit sig in i en låst och stängd förvaringsplats eller inhägnad

- genom att söndra konstruktioner eller lås eller
- med en nyckel som man kommit över i samband med rån eller inbrott.

Från försäkringen ersätts även

- uppsåtlig skadegörelse på egendom
- skada till följd av stöld av löseegendom genom att använda våld mot person eller hota person med våld
- skada till följd av stöld av löseegendom, när stölden skett genom att söndra egendomens fästning eller låsning, till exempel en stälkedja eller dess lås
- skadegörelse som orsakats med ett oidentifierat fordon.

Från försäkringen ersätts även stöldskada på egendom som förvaras olåst när det är fråga om ett arbetsredskap eller en i arbetsobjektet kommande skrymmande byggvara eller förbrukningsartikel som, med beaktande av egendomens mängd, vikt eller storlek samt arbetsfasen och förhållandena på byggplatsen, inte kan förvaras på en låst och stängd förvaringsplats eller fastlåst i en fast konstruktion.

En förutsättning för ersättning är att skadan kan specificeras som en enskild, plötslig händelse, händelsen har anmälts till polisen och försäkringstagaren vid behov är beredd att bevisa i domstol att egendomsförteckningen som hänför sig till ersättningsanspråket är riktig.

Stöld av motorredskap

Från försäkringen ersätts inte en skada som orsakas av stöld av motorredskap som drivs av egen maskin, om den försäkrade eller polis- eller tullmyndigheten har fått uppgift om att egendomen hittats inom 30 dagar efter att försäkringsgivaren eller polisen har meddelats om stölden. Från försäkringen ersätts dock skäliga kostnader för hämtning eller återlämning av det upphittade motorredskapet till hemorten, högst 5 000 euro, och skador som motorredskapet orsakats av stölden.

4.5 Bräckageförsäkring

Från försäkringen ersätts skada på egendom som orsakats av en plötslig och oförutsedd händelse när skadan inte ersätts från brandförsäkring, naturskadeförsäkring, försäkring mot egendomsbrott eller läckageförsäkring.

Byggnader på byggplatsen, verktyg och arbetsredskap samt arbetstagarnas egendom

Vad gäller byggnader på byggplatsen, verktyg och arbetsredskap samt arbetstagarnas egendom ersätts en skada från bräckageförsäkringen endast när skadan plötsligt och oförutsett orsakats av

- stjälpning eller fall
- körning av vägen eller vägras
- en av själva anordningen oberoende utomstående faktor, dock inte blixtnedslag eller annat elektriskt fenomen.

5 Gemensamma ersättningsbegränsningar för sakförsäkringar

5.1 Egendom utomhus

Från försäkringen ersätts inte

- skadegörelse eller skador som naturkrafter orsakat när den skadade egendomen vid tidpunkten för skadan fanns utomhus, i inhägnad eller i en öppen byggnad, om det inte är fråga om egendom som är tillverkad och planerad för att förvaras utomhus eller i inhägnad
- stöld av egendom som är liten och lätt att flytta från en inhägnad.

5.2 Försummelse av underhåll eller reparation samt olämpligt användningssätt

Från försäkringen ersätts inte skada som egendomen orsakas

- av försummelse av dess underhåll eller reparation
- när den används i strid med användningsändamålet eller bruksanvisningarna.

5.3 Felaktigheter

Från försäkringen ersätts inte kostnader som orsakats av reparation av en sådan del av arbetsobjektet som gjorts felaktigt eller av felaktigt material. Kostnaderna ersätts inte även om orsaken skulle vara fel i planeringen, beräkningarna eller ritningarna eller felaktiga råd eller felaktiga anvisningar. Till följd av ett sådant fel ersätter försäkringen dock en plötslig och oförutsedd skada på annan egendom som är försäkrad med denna försäkring.

5.4 Filer, data, program och datorer

Från försäkringen ersätts inte skada som orsakats av filer, data, program och datorer på grund av förlust av data eller inställningar, ändring av data, felaktiga uppgifter eller dataintrång.

Med dataintrång avses en gärning där någon genom att använda datanätverket obehörigt tar sig in i data i elektronisk form eller datasystem. Dataintrång är till exempel smitta av ett skadeprogram och överbelastningsattack.

5.5 Skador som uppkommer småningom

Från försäkringen ersätts inte skada på egendom till följd av

- smuts eller avlagring
- mögel, svampbildning, mikrober, lukt, fukt eller kondensvatten
- långsam förändring av temperatur eller fukt
- slitage, repning, frätning, rostbildning, ruttande eller förskämning
- materialets naturliga försvagning eller utmattning, skakning, krympning, förvittring av betong eller
- annat motsvarande fenomen som sker småningom.

Vid läckageskador som orsakats av vatten-, värme- och avloppsrör som tjänar byggnaden gäller begränsningen rost och slitage som orsakats av omgivande förhållanden, till exempel rost på utsidan av rör till följd av kontinuerlig fuktpåfrestning.

5.6 Elektriskt fenomen och interna skador i maskin

Från brandförsäkringen ersätts inte

- skada på en elektrisk anordning orsakad av över- eller underspänning av el eller av nollfel
- explosionsskada orsakad av centrifugalkraft, inre spänning, packning som lossnat, vätsketryck eller motorexlosion i förbränningsmotor.

5.7 Stockning i takbrunn och interna läckage i maskiner

Från försäkringen ersätts inte skada som orsakas

- av stockning i takbrunn
- maskin eller anordning av dess interna vätske-cirkulationssystem.

5.8 Kommunala vatten-, avlopps- och fjärrvärmerör

Från läckageförsäkringen ersätts inte skada som orsakas av skada på eller stockning i kommunalt eller allmänt vatten- eller avloppsrör eller fjärrvärmerör eller av att de inte fungerar, om inte skadan uppstått som en direkt följd av den försäkrades arbetsprestation.

5.9 Skador orsakade av djur

Från naturskade- och bräckageförsäkringen ersätts inte skada som orsakas av insekter, fåglar, hardjur eller gnagare och inte heller kostnader för bekämpning av sådana djur eller för att göra sig av med sådana djur.

Begränsningen tillämpas inte på bräckageskador på fönster.

5.10 Naturfenomen och översvämning

Från försäkringen ersätts inte skada orsakad av regn, snöfall, smältvatten, förhöjt vattenstånd i vattendrag till följd av annan orsak än stormvind, fukt, köld eller värme om inte skadan är en direkt och oundviklig följd av en ersättningsbar bräckageskada.

5.11 Inverkan av annan ersättningskälla på ersättningen

Från försäkringen ersätts inte skada som ersätts enligt lag, garanti, förbindelse eller annan försäkring. Skada som ska ersättas enligt dessa försäkringsvillkor ersätts trots detta begränsningsvillkor om försäkringstagaren bevisar att den ersättningskyldiga inte förmår uppfylla sina förpliktelser.

5.12 Värdeminskning och utgången garanti

Från försäkringen ersätts inte minskat värde på egendom och inte heller kostnader som beror på att tillverkaren eller importören meddelar att garantin som tillverkaren gett upphör att gälla på grund av skadan.

5.13 Förmögenhetsskada och bedrägeri

Från försäkringen ersätts inte förmögenhetsskada och inte heller skada som orsakats av bedrägeri, förskingring eller annat svikligt förfarande eller brytande av avtal.

5.14 Försvunnen egendom och butiksstöld

Från försäkringen ersätts inte

- egendom som försvunnit
- stöld när tidpunkten och platsen för händelsen och övriga förhållanden inte kan fastställas
- skada som konstateras först i samband med periodisk inventering
- skada orsakad av snappning, butiksstöld eller snatteri.

5.15 Funktionsstörningar

Från försäkringen ersätts inte eliminering av funktionsstörning, justerings- och underhållsarbete, förebyggande och periodiskt underhåll eller delar som byts ut i samband med dessa.

5.16 Verktyg, formar och andra delar och redskap som slits

Från bräckageförsäkringen ersätts inte skada som orsakats klingor, formar, kedjor, smörjmedel och övriga ämnen för förbrukning eller artiklar vilka används i maskiner och anordningar, om inte ämnet för förbrukningen eller förbrukningsartikeln skadats i samband med annan ersättningsbar bräckageskada.

5.17 Själv tillverkad, såld eller uthyrd egendom

Från bräckageförsäkringen ersätts inte skada när den försäkrade är tillverkare, försäljare eller uthyrare av den skadade varan och skadan omfattas av garantin.

5.18 Ersättningsbegränsningar i undantagsfall

Från försäkringen ersätts inte skada som

- orsakats av att marken rört sig till följd av brytnings-, pålnings- eller sprängningsarbete
- orsakats av en i Finland eller utomlands inträffad atomskada enligt atomansvarighetslagen
- orsakats av strejk, arbetsnedläggelse eller annan liknande orsak
- inträffat under krig, uppror, revolution eller annan liknande händelse som rubbar samhällsordningen
- är en direkt följd av en smittsam sjukdom som fastställs i lagen om smittsamma sjukdomar, av risk för sådan, avvärningsåtgärder eller åtgärder för att minska följderna.

Skador som orsakats av terrordåd ersätts högst upp till 3 000 000 euro per skada och försäkringsperiod. Försäkringens maximiersättning gäller gemensamt för alla försäkringstagare vid en skada. Skador som orsakats av samma händelse eller omständighet anses som en skada.

Med terrordåd avses en gärning som antingen utförts av en person eller av en grupp personer, vilken omfattar användning av våld eller hot om användning av våld och syftet med gärningen antingen till sin natur eller till sitt sammanhang är att främja ett politiskt, religiöst eller ideologiskt mål och/eller att skrämja eller påverka en regering, ett folk eller en befolkningsdel.

6 Ersättningsbestämmelser

6.1 Skadeanmälan, inspektion och utredning av skada

En skada ska anmälas till försäkringsgivaren snarast möjligt och försäkringsgivaren ska beredas tillfälle

att inspektera den skadade egendomen före den förstörs eller före reparationen påbörjas. Om det är nödvändigt att påbörja reparationen omedelbart för att förhindra att affärsverksamheten avbryts eller att en annan tilläggskada uppstår, kan reparationen påbörjas även om man inte kunnat anmäla skadan.

Den försäkrade ska ge nödvändiga handlingar och uppgifter för utredningen av skadan, t.ex. en lista över förstörd egendom, kvitton samt andra uppgifter för att utreda skadans ersättningsbarhet och skadebelopp.

Om egendomen av tvingande orsaker måste förstöras eller repareras före försäkringsgivarens inspektion, ska egendomen dokumenteras tillförlitligt.

6.2 Beräkning av skadebelopp

6.2.1 Försäkringsvärde och beräkning av skadebelopp

Vid beräkningen av skadebeloppet fastställs först försäkringsvärdet på den skadade egendomen.

Försäkringsvärdet är

- återanskaffningsvärdet, om egendomens dagsvärde omedelbart före skadan var minst 50 % av återanskaffningsvärdet
- dagsvärdet, om egendomens dagsvärde omedelbart före skadan var under 50 % av återanskaffningsvärdet.

Försäkringsvärdet fastställs separat för varje skadat föremål och skadad byggnad. Vid bestämmandet av försäkringsvärdet beaktas inte transport- och monteringskostnader.

Vid skada på en enskild del i en maskin och anordning bestäms försäkringsvärdet på den skadade delen eller helheten av delar.

Vid skada på en enskild del av byggnad, konstruktion, ytmaterial eller fasta inredningar bedöms försäkringsvärdet enligt byggnadsdelen ifråga. För byggnader som byggts ihop eller som består av flera separata funktionella helheter uppskattas försäkringsvärdet separat för varje byggnadsdel och funktionell helhet.

Skadebeloppet beräknas enligt

- återanskaffningsvärdet, när egendomens försäkringsvärde är återanskaffningsvärdet
- dagsvärdet, när egendomens försäkringsvärde är dagsvärdet
- punkt 6.2.4 vid bräckageskador på verktyg och arbetsredskap.

Dessutom beaktas vad som anges i punkt 6.2.5 (Särskilda bestämmelser vid beräkning av skadebelopp).

6.2.2 Skadebelopp när återanskaffningsvärde är försäkringsvärde

Skadebeloppet enligt återanskaffningsvärdet beräknas enligt prisnivån som gällde vid tidpunkten för återanskaffningen av egendomen. Om den skadade egendomen kan repareras utgörs skadebeloppet av reparations-, transport- och installationskostnader, dock högst av egendomens återanskaffningsvärde.

Om löseegendomen inte kan repareras är skadebeloppet högst egendomens återanskaffningsvärde minskat med restvärde.

Med tidpunkten för återanskaffning avses den tidpunkt då egendomen repareras eller ny egendom skaffas i stället för den förstörda.

6.2.3 Skadebelopp när dagsvärde är försäkringsvärde

Om den skadade egendomen kan repareras, är skadebeloppet en lika stor del av reparationskostnaderna som dagsvärdet är av återanskaffningsvärdet.

Om egendomen inte kan repareras är skadebeloppet dagsvärdet med avdrag för dess restvärde. Skadebeloppet på basis av dagsvärdet är dock alltid högst egendomens gängse värde.

6.2.4 Skadebelopp för verktyg och arbetsredskap vid skador som ersätts från bräckageförsäkringen

I skadebeloppet för verktyg och arbetsredskap inräknas

- reparationskostnaden för egendomen om den skadade egendomen kan repareras
- återanskaffningskostnaden för egendomen minskat med dess restvärde, om egendomen inte kan repareras.

Från alla kostnader som inräknas i skadebeloppet avdras ett åldersavdrag.

Åldersavdragsprocenten fås genom att multiplicera åldern på egendomen som gått sönder med den procent som anges i följande tabell. Till åldern räknas hela kalenderår som följt efter ibruktagningens år och som gått ut före skadans händelsetidpunkt. Året skadan inträffade räknas inte med.

Vid bräckageskada är ibruktagningens år för en förnyad eller grundrenoverad maskin eller anordning året för förnyandet eller grundreoveringen.

Om värdet på maskinen eller anordningen som gått sönder har minskat avsevärt snabbare eller långsammare än åldersavdraget som räknats på basis av åldersavdragsprocenten i tabellen, beräknas skadebeloppet på basis av dagsvärdet enligt punkt 6.2.3 med beaktande av även maskinens gängse värde.

Verktyg eller arbetsredskap som gått sönder	Åldersavdrag
Datateknik- och datakommunikationsapparater	20 %
Elektroniska mät-, undersöknings-, styr- och regleringsanordningar	10 %
Tornkranar, byggnadshissar, formutrustning på byggarbetsplatsen och övriga verktyg och arbetsredskap vilka inte nämns i denna tabell	5 %

6.2.5 Särskilda bestämmelser vid beräkning av skadebelopp

Kostnader för serieläggning och förnyande av lås för att förebygga skador som ersätts från försäkringen mot egendomsbrott

Om lås och nycklar som ingår i arbets prestationen har stulits i samband med inbrott eller rån, inräknas i skadebeloppet nödvändiga kostnader för serielägg-

ning eller förnyande av lokalens lås i syfte att förebygga omedelbar risk för missbruk av nyckeln.

Den första åtgärden är att byta ut spärrskivorna i låsen som ska serieläggas eller att programmera elektroniska lås så att den stulna nyckeln slutar fungera. Att förnya låset eller hela serien anses som en direkt nödvändig åtgärd endast när andra åtgärder inte är möjliga.

Motorredskap som drivs av egen maskin, deras tillägganordningar och utrustning

Vid skada på motorredskap som drivs av egen maskin, deras tillägganordningar och utrustning är skadebeloppet reparationskostnaderna, dock högst maskinens gängse värde.

Om ett motorredskap som drivs av egen maskin eller dess tillägganordning eller utrustning inte repareras eller om reparationskostnaderna överstiger skillnaden mellan motorredskapets gängse värde och restvärde, är ersättningsbeloppet skillnaden mellan gängse värdet och restvärdet.

I skadebeloppet kan inräknas upp till sammanlagt högst 5 000 euro per försäkringsobjektet kostnader för

- bärgning upp på vägen
- transport till närmaste verkstad
- hämtning eller återlämning till hemorten när försäkringsobjektet hittas före tidsfristen på 30 dagar löpt ut.

Skadebeloppet är dock alltid högst försäkringsobjektets gängse värde.

Skadebelopp för gårdsplan

Skadebeloppet för gårdsplanen beräknas enligt iståndsättningskostnader genom att använda växter som allmänt saluförs i Finland och planteringskostnader för dem. För en gård i naturtillstånd ersätts inte iståndsättningskostnader.

6.2.6 Övriga kostnader som inräknas i skadebeloppet

I skadebeloppet för en sakskada som ersätts från denna försäkring kan inräknas följande kostnader:

Kostnader för sanering av marken på platsen för arbetets utförande

Om marken på platsen för arbetets utförande för det försäkrade arbetsobjektet förorenats på grund av en sakskada, inräknas i skadebeloppet kostnader för undersökning, sanering och utbyte av jord som sker till följd av tvingande myndighetsföreskrifter samt kostnader för transport och hantering av avfall upp till 50 000 euro förutsatt att myndighetsföreskriften utfärdats inom tre år efter att arbets prestationen överläts.

Tilläggskostnader som beror på myndighetsbestämmelser

Om en byggnad som är ersättningsbar enligt återanskaffningsvärdet eller del av sådan byggnad till följd av att lagstiftningen eller tvingande myndighetsföreskrifter ändrat inte kan uppföras på nytt till samma tillstånd som före skadan, inkluderas i beloppet för en direkt sakskada kostnader som beror på ändrade föreskrifter som gäller egendomens skadade delar.

Kostnader ersätts endast för lokaliteter, byggnadsdelar samt VVSEA-system och maskiner som tjänar verksamheten i byggnaden, vilka skadats. Kostnaderna ersätts högst upp till 10 procent av skadebeloppet som räknats utan dessa kostnader.

Från försäkringen ersätts dock inte kostnader

- som är en direkt följd av att en konstruktion som från första början byggts på ett felaktigt eller bristfälligt sätt repareras för att uppfylla myndighetsföreskrifter och instruktioner
- för arbeten för att förnya, ändra eller förbättra en maskin eller anordning, som skadats.

Forceringskostnader

I skadebeloppet inräknas forceringskostnader för reparation av skadan om de är separat försäkrade.

Data, filer och program

Till skadebeloppet för en sakskada inräknas kostnader för återställning av data, filer och program.

Med kostnader för återställning avses här kostnader som uppstår av att datasystemet återställs genom säkerhetskopior.

Transport- och installationskostnader

I skadebeloppet inräknas transport- och installationskostnader genom att använda normala transportmetoder och arbetskraft som under normal arbetstid sedanligt används för installationsarbeten.

6.2.7 Kostnader som inte inräknas i skadebeloppet

I skadebeloppet inräknas inte kostnader som orsakas av

- vätska eller gas som gått till spillo
- utredning av skada eller indirekt av skadan, till exempel telefon- och resekostnader eller inkomstbortfall
- inomhusluftmätningar; om undersökningen av luftkvaliteten inomhus dock direkt hänför sig till en ersättningsbar läckageskada, ersätts skäliga kostnader för en mätning
- förbättring av nivån på egendomens kvalitet, utrustning eller teknik eller av att en konstruktion som från första början byggts på ett felaktigt eller bristfälligt sätt repareras för att uppfylla myndighetsföreskrifter och -instruktioner
- service- eller underhållsarbeten
- tillfälliga reparationer eller påskyndande av reparation om dessa inte försäkrats separat
- värdeminskning
- förlust av en maskins eller maskingrupps användbarhet till följd av en skada som orsakats dess del.

6.2.8 Mervärdesskatt

Skadebeloppet räknas alltid med avdrag för mervärdesskatt när den skadade egendomen vid tidpunkten för skadan användes i mervärdesskattebelagd affärsverksamhet eller försäkringstagaren enligt mervärdesskattelagen har haft rätt att avdra skatten som ingått i anskaffningspriset för den skadade egendomen.

Skadebeloppet räknas med avdrag för mervärdesskatt även då den försäkrade har rätt att få tillbaka den betalda skatten som återbäring.

6.3 Beräkning av ersättningsbelopp

6.3.1 Avdragsordning för självrisker och andra avdrag

Ersättningsbeloppet räknas enligt skadebeloppet räknat enligt punkt 6.2 genom att från det avdra självrisker och andra i dessa villkor eller Allmänna avtalsvillkor angivna avdrag i följande ordning:

1. självrisken som antecknats i försäkringsbrevet
2. eventuell tilläggsjälvrisk
3. eventuell minskning av ersättning till exempel på grund av försummelse av säkerhetsföreskrifter eller underförsäkring.

6.3.2 Maximiersättning

Maximiersättningen är försäkringsbeloppet för försäkringsobjektet vilket antecknats i försäkringsbrevet utökat med

- kostnader för sanering av marken upp till högst beloppet som anges i villkorspunkt 6.2.6
- forceringskostnader upp till högst beloppet som antecknats i försäkringsbrevet.

Objekt som försäkrats med förstariskvärde

Om den skadade byggnaden eller löseegendomen repareras och den har försäkrats till förstariskvärde, ersätts skadebeloppet som räknats enligt punkt 6.2 upp till det avtalade förstariskvärdet. Underförsäkring tillämpas inte om egendomen försäkrats enligt förstariskvärde.

6.3.3 Självrisk

Försäkringstagaren har vid varje skada den självrisk som antecknats i försäkringsbrevet och därtill en tilläggsjälvrisk vid de försäkringsfall som anges nedan. Tilläggsjälvriskerna räknas från skadebeloppet med avdrag för självriskerna.

Självriskernas maximibelopp vid försäkringsfall är 20 000 euro eller en högre självrisk som antecknats i försäkringsbrevet.

Om samma försäkringsfall orsakar skada på flera objekt, som försäkrats med samma försäkringsavtal och som överstiger självriskerna, beaktas bara en självrisk. Om självriskerna är olika stora, beaktas den största självriskerna, inklusive tilläggsjälvriskerna.

Tilläggsjälvrisker

Tilläggsjälvriskerna är 10 %, när

- en brandskada har orsakats av i säkerhetsföreskrifterna D10 definierade heta arbeten vilka försäkringstagaren eller en part som kan jämställas med denne utfört eller låtit utföra.

Tilläggsjälvriskerna är 20 %, när

- läckageskadan inträffar före rörsystemet, anordningen eller behållaren som monterats eller reparerats har utsatts för ett tryckprov
- läckageskadan orsakas av frusna rör.

Tilläggsjälvriskerna är 25 %, när

- egendom har stulits från fordon, båt eller släpvagn utomhus
- egendomsbrottsskadan gäller egendom som finns utomhus

- orsaken till bräckaget är damm, fukt, temperatur eller vibrationer i användningsmiljön, och anordningen inte är avsedd att användas i sådana förhållanden
- skadan orsakas av ett programmeringsfel eller ett felaktigt program
- ett lyftverk eller en lyftanordning använts i strid med bruksanvisningar eller säkerhetsbestämmelser
- objektet som ska monteras lyfts i strid med tillverkarens anvisningar.

6.3.4 Under- och överförsäkring

Om egendomen är underförsäkrad ersätts från försäkringen endast en så stor andel av skadebeloppet minskat med självriskan som förhållandet mellan försäkringsbeloppet och försäkringsvärdet utvisar. Vid överförsäkring ersätts egendomens verkliga värde.

6.3.5 Ersättning av restvärde och inlösning av egendom

Ersättning av restvärde

Om den skadade byggnaden på grund av gällande byggnadsförbud eller byggnadsinskränkning inte kan återställas genom reparation, ersätts även byggnadens restvärde minskat med eventuellt försäljningspris som fås för byggnadsdelarna. Försäkringstagaren ska uppvisa en utredning över byggnadsförbudets eller byggnadsinskränkningens ikraftvarande och, om försäkringsgivaren så begär, ansöka om undantagslov för att återställa byggnaden till dess tidigare skick samt vid behov ansöka om ändring av beslutet.

Försäkringstagaren ska, om försäkringsgivaren så begär, befullmäktiga försäkringsgivaren att representera denne i ärendet som gäller ansökan om undantagslov.

Inlösning av egendom

Skadad och oskadad kvarstående egendom förblir i försäkringstagarens ägo. Försäkringsgivaren har dock rätt att inlösa skadad egendom eller del av den till dess restvärde.

6.4 Utbetalning av ersättning

Ersättning enligt dagsvärde betalas när nödvändiga uppgifter för att räkna ersättningsbeloppet har lämnats till försäkringsgivaren.

Om försäkringstagaren har rätt till ersättning enligt återanskaffningsvärde, betalas skillnaden mellan ersättningar enligt återanskaffningsvärde och dagsvärde under följande förutsättningar:

- Den skadade egendomen repareras eller på samma fastighet byggs eller i stället för lösegendom skaffas ny egendom av samma kvalitet som är avsedd för samma användning.

- Reparations- eller byggnadsarbetena inleds inom två år efter försäkringsfallet. Om byggandet fördröjs på grund av myndigheternas åtgärder, läggs fördröjningstiden till den ovan nämnda tiden.
- Försäkringstagaren har fått en utredning av reparationsarbetet som ska utföras eller av återanskaffningen.
- Ersättningen enligt dagsvärdet har använts för reparations- eller återanskaffningsarbete.
- Ersättningen enligt återanskaffningsvärdet betalas högst i enlighet med de verkliga kostnaderna.
- Rätt till ersättning enligt återanskaffningsvärdet har endast försäkringstagaren eller den part för vilken försäkringen gäller. Rätten kan inte överföras på tredje part.

Försäkringsgivaren har rätt att i stället för att betala ersättning i pengar låta reparera egendomen som skadats, låta uppföra den på nytt eller skaffa ny egendom i stället.

Om en inteckning, som ställts som säkerhet för skuld, har fastställts i egendomen, betalas ersättningen i första hand till inteckningshavaren. Ersättningen kan dock betalas till försäkringstagaren om inteckningshavaren har gett sitt samtycke till detta eller om försäkringstagaren har rätt till ersättning med stöd av bestämmelserna i jordabalken.

6.5 Övriga ersättningsbestämmelser

Egendom fås tillbaka

Om den försäkrade får tillbaka förlorad egendom efter att ersättningen utbetalats, ska denne omedelbart antingen överlämna egendomen till försäkringsgivaren eller återbetala ersättningen som fåtts från försäkringen.

Försäkringsbelopp efter skada

Under en försäkringsperiod berättigar premien till en ersättning som är högst försäkringsvärdet eller det i försäkringsbrevet antecknade förstariskvärdet. Försäkringen fortsätter dock oförändrad fram till slutet av försäkringsperioden om försäkringsgivaren inte meddelar om en eventuell tilläggspremie eller om andra ändringar i samband med ersättningsbeslutet.

För perioden mellan tidpunkten egendomen återanskaffas och tidpunkten försäkringsperioden upphör har försäkringsgivaren rätt till en premie som beräknas på basis av ersättningsbeloppet.

Försäkringarna beviljas av dessa ömsesidiga försäkringsbolag (FO-nummer) som hör till Lokaltapiolagruppen:

LähiTapiola **Etelä** (0139557-7) | LähiTapiola **Etelä-Pohjanmaa** (0178281-7) | Lokaltapiola **Huvudstadsregionen** -
LähiTapiola Pääkaupunkiseutu (2647339-1) | LähiTapiola **Itä** (2246442-0) | LähiTapiola **Kaakkois-Suomi**
(0225907-5) | LähiTapiola **Kainuu-Koillismaa** (0210339-6) | LähiTapiola **Keski-Suomi** (0208463-1) | LähiTapiola
Lappi (0277001-7) | LähiTapiola **Loimi-Häme** (0134859-4) | LähiTapiola **Länsi-Suomi** (0134099-8) | LähiTapiola
Pirkanmaa (0205843-3) | LähiTapiola **Pohjoinen** (2235550-7) | LähiTapiola **Savo** (1759597-9) | LähiTapiola
Savo-Karjala (0218612-8) | Lokaltapiola **Sydkusten** - LähiTapiola Etelärannikko (0135987-5) | LähiTapiola
Uusimaa (0224469-0) | LähiTapiola **Varsinais-Suomi** (0204067-1) | LähiTapiola **Vellamo** (0282283-3) |
Lokaltapiola **Österbotten** - LähiTapiola Pohjanmaa (0180953-0) |
Lokaltapiola Ömsesidigt Försäkringsbolag (0211034-2)

Bolagens kontaktuppgifter finns på adress www.lokaltapiola.fi.